

ІНФЛЯЦІЙНІ ПРОЦЕСИ В УКРАЇНІ ЯК ФАКТОР НЕСТАБІЛЬНОСТІ ЕКОНОМІКИ

*Подганюк О., Шаповал Ю.,
студентки Донецького
державного університету
управління*

*Романінец Р.М.,
к. е. н., доцент Донецького
державного університету
управління*

Інфляція є одним із найтяжчих проявів макроекономічної нестабільності. Вона є однією з найбільш гострих проблем сучасного розвитку економіки в багатьох країнах світу негативно впливаючи на економічні сторони життя суспільства. Забезпечення стабільності грошової одиниці є важливою передумовою економічного розвитку будь-якої країни. Створення цієї передумови є особливо актуальним для України, оскільки індекс споживчих цін як основний індикатор інфляції в Україні суттєво коливається і має тенденцію до прискореного зростання.

У сучасних українських джерелах різні аспекти дослідження процесів інфляції і гіперінфляції в Україні одержали відбиття в наукових працях Амосова А., Давидова А.Ю., Кравченка С., Теленика С., Лушина С.І., Маневича В.І., Савчука В.П., Томашика А.С., Сколотяного Ю., Петрика О. та ряду інших. Наукові теоретичні й конкретно-економічні роботи вчених внесли істотний вклад у дослідження проблеми інфляції.

Інфляція властива більшості економічно розвинутих країн світу і є основною проблемою в тих країнах, що розвиваються.

Треба визначити, що інфляційні процеси в нашій країні викликаються не тільки економічним спадом і бюджетним дефіцитом. Деякий час грошова маса в нашій країні штучно обмежувалася. Зайві гроші вилучалися з обігу в основному за допомогою імпорту і алкоголю. Потім ситуація різко змінилася. Різко скоротилися валютні надходження і, відповідно, імпорт. Зменшився прибуток держбюджету від продажу алкогольних напоїв (кампанія боротьби за загальну тверезість). Одночасно були розгорнуті широкі

соціальні програми, не підкріплені реальними матеріальними ресурсами. У зв'язку з утворенням комерційних структур (передусім банків) став неможливим місцевий розподіл грошового обігу на наявний і безготівковий.

Слід зазначити, що в 2006 році споживчі ціни зросли на 11,6%, в 2007— на 16,6%, у період кризи — на 14,9%. З червня 2007 по червень 2008 року споживчі ціни в ЄС зросли в середньому на 4%, тоді як в Україні — на 29,3%. До того за темпами інфляції у зазначений період Україна випередила майже всі країни СНД (за винятком Таджикистану) [2, с.43].

Інфляція виникає в разі, якщо суспільство намагатиметься витратити більше, ніж дозволяють виробничі потужності економіки. Коли сукупні витрати перевищують обсяг продукту при повній зайнятості, відбувається підвищення рівня цін. Отже, надмірний обсяг сукупних витрат носить інфляційний характер. У цьому разі уряд зобов'язаний ліквідувати надлишкові витрати. Він може цього досягнути головним чином через скорочення власних видатків, а також підвищенням податків з метою скорочення доходів приватного сектору [3].

За даними Державного комітету статистики, у лютому 2009 року споживчі ціни зросли на 1,5%. В січні цей показник становив 2,9%. Тобто, темпи інфляції впали майже удвічі. За офіційними даними, індекс споживчих цін за два місяці 2009-го року становив 4,4%.

Як повідомляє Державна служба статистики інфляція в Україні за 6 місяців 2011 р. склала 5,9%.

Що стосується післякризового стану інфляції, то в червні 2011 інфляція склала 0,4%, у річному вимірі - червень 2011 р. до червня 2010 р. - інфляція склала 11,6%.

За 5 місяців 2011 р. інфляція в Україні склала 5,5%. У травні базовий індекс інфляції до попереднього місяця зберігся на рівні 0,6%. Прогнозується, що в 2012 р. - 9,2%, у розрахунках грудень до грудня попереднього року.

Рис.1. Рівень інфляції в Україні

Головними причинами інфляції є такі фактори, як монополізація економіки, зростання державних затрат на військові цілі, широке використання дефіцитного фінансування, надмірна кредитна емісія, зростання кількості безробітних та ін. Деякі з них впливають і на інфляційні процеси в Україні.

Крім внутрішніх причин інфляції, існують і зовнішні фактори. Це насамперед зростання цін на імпортовані товари та послуги. Згідно з оцінками спеціалістів подорожчання нафтогазової групи енергоносіїв на 1 % зумовлює зростання оптових цін у промисловості на 0,23 %, у всій економіці — на 0,22%, Зовнішніми причинами інфляції в Україні є необґрунтоване встановлення валютного курсу при конвертації валют, доларизація української економіки.

Сьогодні в Україні є всі ознаки серйозної кризи, що знаходиться у взаємозалежності: катастрофічний спад виробництва і його низька ефективність. Криза платежів, що охопила практично всі галузі народного господарства, включаючи банківську систему. Для виходу з кризової ситуації необхідно здійснити ряд заходів:

Ревальвація гривні. Підвищення вартості національної валюти зробить імпортовані товари для українців більш дешевими, загальні темпи зростання цін сповільняться.

Скасування імпортованих мит на продукти харчування. В Україні діють високі заборонювальні ввізні мита на багато товарних позицій. Їх скасування, а також імпортованих квот, зокрема на цукор, зменшить дефіцит деяких продуктів і сповільнить темпи зростання цін.

Поява нових інвестиційних інструментів з високою прибутковістю. Зростання заощаджень та інвестицій у різні

інструменти збільшення капіталу може істотно сповільнити темпи зростання споживання українців.

Масштабна модернізація промисловості, нарощування темпів зростання виробництва.

Таким чином, інфляція не є самостійною проблемою. Це — симптом того, що економіці не дають нормально розвиватися. Розвиток підприємництва та конкуренції — єдиний шлях забезпечення стабільного економічного зростання при мінімальній інфляції.

Література

1. Інфляція: сумнівні підсумки, оманливі перспективи // Дзеркало тижня. – 2009. – № 1. – с. 7.
2. Як приборкати інфляцію в Україні / Економіст. – 2010. – № 9. – с. 43-45.
3. www.bank.gov.ua– сайт Національного банку України.
4. www.ukrstat.gov.ua– сайт Державного комітету статистики України.
5. Амосов А. Інфляція і криза: шляхи виходу. – К.: Знання, 2010. – С. 50-52.